

Afdelingen for videregående uddannelser

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5666
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Kommissorium for udarbejdelse af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for læreruddannelsens fag

18. august 2006
Sags nr.:
003.702.021

Ved udarbejdelsen af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF) for de enkelte fag og kurser i den nye læreruddannelse skal der tages udgangspunkt i de to dispositioner, der er beskrevet fra side 3 ff. Det enkelte fags omfang og alderssigte skal tydeligt afspejles i slutmålene, og overvejelser om krav til de afsluttende prøver skal indgå i arbejdet.

Som bilag vedhæftes uddybende kriterier for arbejdet; kriterierne er dels generelle og dermed fælles for alle fag, dels fagspecifikke.

Rapporterne fra Grundskoleområdets arbejde med læsning, matematik, naturfag, engelsk, samfundsfag, kristendomskundskab og historie indgår som baggrundsmateriale for de relevante fagudvalg. Pressemeddelelser og rapporter kan læses her:

<http://www.uvm.dk/05/e.htm?menuid=6410>
<http://www.uvm.dk/06/uv.htm?menuid=641015>
<http://www.uvm.dk/06/fagligt.htm?menuid=641015>

Ved udarbejdelsen inddrages den seneste viden om arbejdet med en dansk og europæisk kvalifikationsnøgle. En foreløbig orientering ses her:

<http://www.ciriusonline.dk/Default.aspx?ID=6048>

Dokumentet er under revision.

Kompetencer og centrale kundskabs- og færdighedsområder

Målene for de enkelte fag formuleres i kompetencetermer.

Kompetence er en betegnelse for, at man er i stand til

- at bruge sin viden og erfaringer i samspil ved løsning af professionsopgaver
- at indgå i praksissituationer og praksiskontekster, der er komplekse, forskelligartede og under stadig udvikling, og at man
- bruger sin viden og indgår i praksissituationer med personlig forankring og med blik for sammenhæng og perspektiv.

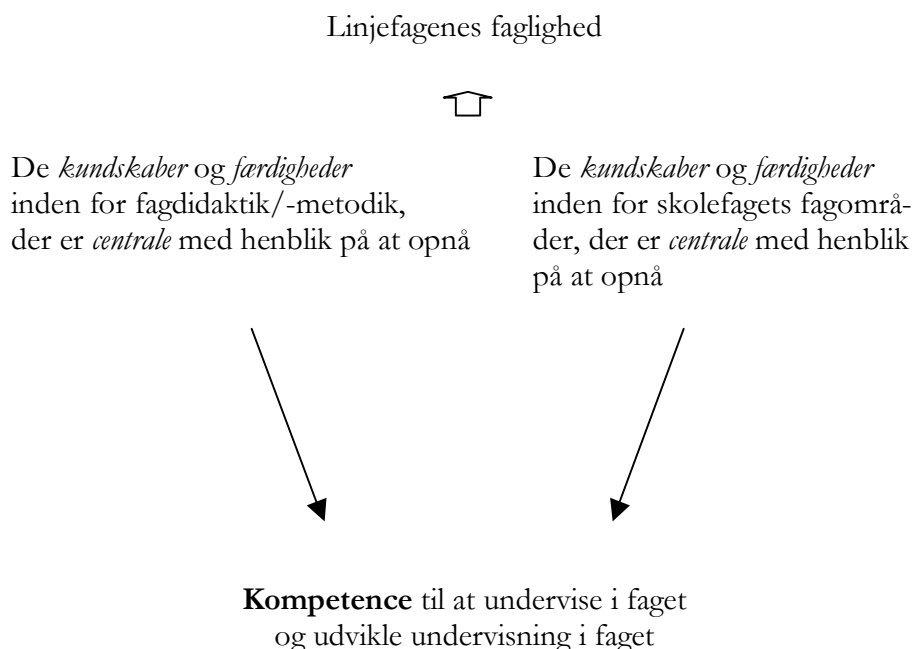
I de centrale kundskabs- og færdighedsområder angives det, der er centralt for at opnå lærerkompetence.

Målet med udarbejdelsen af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF) er derfor

- at fremhæve professionssigtet i indholds- og målangivelse for både linjefag, fællesfag, herunder de pædagogisk/psykologiske fag, praktik og for kurserne
- at skabe gennemskuelighed og sammenlignelighed mellem uddannelsens fag gennem opbygning over samme skabelon (disposition)
- at styrke gennemgående områder i læreruddannelsens linjefag (for eksempel dokumentation, evaluering og det fagdidaktiske område; den studerende skal lære at udfordre og undervise eleverne ud fra den enkelte elevs forudsætninger og løbende evaluere den enkeltes udbytte af undervisningen)
- at formulere grundlaget for at indgå i og være med til at udvikle en åben, pædagogisk undervisningskultur i skolen, hvor undervisning er præget af forståelse af pædagogisk ledelse, samarbejde i undervisningen og af undervisning som en åben proces og ikke et personligt anliggende
- at fungere som baggrund for vejledning af studerende med hensyn til valg af fag og kurser.

Udarbejdelsen af CKF for linjefagene

Denne figur tegner i kort form indholdet i skabelonen på side 3.

Målene i punkt B i skabelonen angiver på det overordnede plan, hvilken faglig og pædagogisk indsigt og praktiske skoling, studerende skal opnå for at kunne virke som lærere. Tilrettelæggelsen af arbejdet fremgår af de lokale studieordninger.

Skabelon for linjefagene, for kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab og for kurserne

I det følgende beskrives den fælles skabelon for angivelse af fagenes indhold. Hver fagbeskrivelse må have et omfang på én til halvanden A4-side (max 5.000 tegn med mellemrum).

Indholdsområde	Uddybning
A Fagets identitet i læreruddannelsen	
Her fastlægges linjefagets identitet og rolle i læreruddannelsen samt i forhold til fagområdet, som det praktiseres i folkeskolen.	Faget i læreruddannelsen sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en varieret og udbytterig undervisning i faget i folkeskolen (og andre steder).
B Mål	
<p>En målformulering præciserer, hvilke centrale kompetencer, den færdiguddannede lærer skal beherske i relation til sin profession som underviser i faget i folkeskolen (og andre steder).</p> <p>Følgende kompetencer formuleres med relation til linjefaget (ikke alt vil nødvendigvis være relevant for alle fag eller kurser).</p>	<p>Målet er, at den færdiguddannede lærer har tilegnet sig kompetence til at varetage og medvirke til udvikling af undervisning i faget (fagene) XX på YY klassetrin, og at den studerende med henblik på dette har tilegnet sig kundskaber og færdigheder på det fagdidaktiske og fagmetodiske område og på de områder, som skolefaget (skolefagene) omfatter.</p> <p>Den studerende skal tilegne sig kompetencer til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstille og analysere professionsfaglige problemstillinger og handlemuligheder med inddragelse af teori og refleksion over praksis • Formulere sig skriftligt og mundtligt om planer for og analyse af undervisning og læring. • Strukturere egen læring. <p>Den studerende skal tilegne sig kompetence til at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skabe og vedligeholde et overblik over fagets helhed og dele, overveje bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, bl.a. et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv. • Planlægge undervisning med samspil mellem langsigtet og kortsigtet planlægning • Overveje og beskrive faglige mål og

	<p>faglig progression på forskellige niveauer med udgangspunkt i fagets bestemmelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelægge læringsforløb for elever med forskellige forudsætninger • Evaluere klassens og den enkelte elevs faglige udvikling med brug af forskellige evalueringsformer • Planlægge hvordan faget kan indgå i arbejde med tværgående emner og problemstillinger • Overveje eksempler på fagmetodik i lyset af fagdidaktiske refleksioner • Være i dialog med elever og forældre i drøftelser af mål og evaluering.
C Centrale kundskabs- og færdighedsområder	
I. Fagdidaktik (fagdidaktisk/fagmetodisk dimension)	
<p>Her beskrives kravene til de kundskaber og færdigheder, der er centrale for at kunne undervise i faget, som det aktuelt er beskrevet i bestemmelser for folkeskolen og for at kunne bidrage til skolefagets udvikling. De studerendes faglighed baseres på fagdidaktisk viden og kunnen (at planlægge, tilrettelægge og evaluere undervisning, at evaluere læringsresultater og at forbinde praksis, egen refleksion og teoretiske fremstillinger).</p>	<p>Den studerende tilegner sig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kundskaber om fagdidaktik på bestemte områder inden for faget • Kundskaber om metoder til undervisning på bestemte områder inden for faget • Kundskaber om teorier om elevers læring på bestemte områder inden for faget • Færdigheder i planlægning, valg og anvendelse af metoder samt evaluering • Færdigheder i at observere og analysere undervisning med inddragelse af teori. <p>Herunder kundskaber og færdigheder om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Progression og differentiering i undervisning i faget • Evaluering af undervisning i faget • Analyse og vurdering af undervisningsmidler. <p>Den studerende tilegner sig kundskaber om og færdighed i at forholde sig analyserende til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolefagets/fagområdet's begrundelse, formål og indhold • Forskellige syn på faget • Nationalt og internationalt forsknings- og udviklingsarbejde inden for undervisning i faget • Skolefagets placering og muligheder for samarbejde internt i skolen • Skolefagets muligheder for samarbejde med parter uden for skolen • Skolefagets historie

	<ul style="list-style-type: none"> • Fagets muligheder for udvikling i skolen • Videnskabsfag og videnskabsteori relateret til faget, herunder fagets identitet og generelle metoder • Fagets rolle og brug i samfundet, herunder forskellige professioners brug.
II. Angivelse af fagområder i linjefaget begrundet i skolens fagområder	
Her beskrives de faglige begreber og teorier, som det er nødvendigt at have kendskab til for at kunne undervise i faget i folkeskolen.	Den studerende tilegner sig: <ul style="list-style-type: none"> • Kundskaber og færdigheder på de områder, der undervises i i skolen, og som er nødvendige for at kunne foretage begrundede valg, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i faget og medvirke til udvikling af undervisning i faget/fagområdet • Viden om fagets teoretiske grundlag, herunder diskussioner om fagets identitet og generelle metoder • Personlige færdigheder inden for fagets områder.
D Fagets samspil med andre fag i uddannelsen	
I. Praktik	
Præcisering af fagets arbejde før, under og efter praktikken.	Som en del af de studerendes arbejde skal indgå: <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af begrundede planer for undervisningsforløb der gennemføres i en praktikperiode, herunder planer for faglig evaluering • Evaluering af læring og undervisning gennemført i en praktikperiode • Mindre undersøgelser af udvalgte fagdidaktiske og fagmetodiske spørgsmål.
II. Øvrige fag	
Linjefagets samspil med de pædagogiske fag. Som en del af et linjefag arbejdes der i flere tilfælde med analyse af hvordan <u>samme</u> konkrete undervisningsforløb/-situation kan forbindes med generelle pro-	For så vidt angår de obligatoriske linjefag: <ul style="list-style-type: none"> • Her beskrives såvel de pædagogiske områder der indgår med et omfang svarende til 0,20 årsværk¹, som samspillet mellem linjefaget som helhed og de pædagogiske fag. Der indgår eksempler fra det aktuelle linjefag. For så vidt angår de øvrige linjefag:

¹ Bekendtgørelsen skal i den forbindelse bidrage til at et obligatorisk linjefag ikke i praksis kan deles i tre dele: 0,4 fælles del af linjefag + 0,2 dele af de pædagogiske fag der blot kaldes dele af linjefag + 0,6 specialiseringsdel af linjefag. Endvidere skal der være en tydelig mening i opdelingen af de nuværende pædagogiske fags områder i hhv. dele af linjefag og pædagogiske fag.

blemstillinger, teorier, undersøgelser m.m. fra <u>flere</u> af følgende områder: skolefaglige fagdidaktiske/-metodiske, almen didaktiske, pædagogisk/psykologiske.	<ul style="list-style-type: none"> • De studerendes arbejde med fagdidaktik og fagmetodik og med egen praksis og analyse af praksis forbindes med de studerendes arbejde med teorier og metoder i de pædagogiske fag.
---	--

Overvejelser over progression, intern evaluering og prøvekrav indgår i arbejdet. Emnerne uddybes i vedlagte bilag.

Skabelon for de pædagogiske fag og praktik

I det følgende beskrives den fælles skabelon for angivelse af fagenes indhold. Hver fagbeskrivelse må have et omfang på én til halvanden A4-side (max 5.000 tegn med mellemrum).

Indholdsområde	Uddybning
A Fagets identitet i læreruddannelsen	
Her fastlægges fagets identitet og rolle i læreruddannelsen og dets forhold til skolens undervisnings- og andre opgaver.	Faget i læreruddannelsen sætter den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere en varieret og udbytterig undervisning i folkeskolen (og andre steder) og til at varetage andre læreropgaver.
B Mål	
En målformulering præciserer den færdiguddannedes centrale kompetencer i forhold til uddannelsens professionssigte.	<p>Målet er, at den færdiguddannede lærer har tilegnet sig kompetencer til at varetage undervisning og medvirke til børns trivsel og faglige og personlige udvikling. Dette kan eksemplificeres ved følgende formuleringer (ikke alle vil nødvendigvis være relevante for alle fag):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskrive, formulere og formidle professionsorienterede problemstillinger og handlemuligheder (kræver udvikling af egne skriftsproglige færdigheder) • Analysere professionsfaglige problemstillinger teoretisk og reflektere over praksis • Planlægge undervisning med samspil mellem langsigtet og kortsigtet planlægning • Tilrettelægge læringsforløb for elever med forskellige forudsætninger • Evaluere klassens og den enkelte elevs faglige og personlige udvikling med brug af forskellige evalueringsformer • Bruge indsigt i pædagogik, didaktik og psykologi til analyse af og debat om skolens rolle og udvikling.

C Centrale kundskabs- og færdighedsområder	
I. Begreber	
Fagets teoretiske indhold	Viden hentes fra relevante forskningsområder og fra skolens hverdag.
II. Fagets kerneindhold	
Her angives de kundskaber og færdigheder, der er centrale for at kunne fungere i skolen i overensstemmelse med gældende bestemmelser for folkeskolen og for at kunne bidrage til skolens udvikling.	<p>Her beskrives de begreber og teorier, som er nødvendige at kende for at kunne udnytte viden fra de pædagogisk/psykologiske læreruddannelsesfag i undervisningen i folkeskolen og for at varetage skolens øvrige virksomhed.</p> <p>I arbejdet indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøgelser af udvalgte pædagogiske/psykologiske/didaktiske problemstillinger • Evaluering af læring og undervisning på baggrund af eksempler hentet fra en praktikperiode • Udarbejdelse af begrundede planer for undervisningsforløb, der gennemføres i en praktikperiode, herunder planer for faglig evaluering.
D Samspil mellem de pædagogiske fag og praktik	
Præcisering af arbejdet før, under og efter praktikperioden.	<p>Som en del af de studerendes arbejde skal yderligere indgå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøgelser af udvalgte didaktiske og metodiske spørgsmål på baggrund af eksempler hentet fra en praktikperiode • Inddragelse af viden fra de pædagogiske fag i praksis • Inddragelse af viden og erfaringer fra praksis i de pædagogiske fag.
Samspil med andre fag i læreruddannelsen	
De pædagogiske fags samspil med linjefagene.	Her beskrives såvel de pædagogiske områder, der indgår med et omfang svarende til 0,20 årsværk ² i de obligatoriske linjefag, som samspillet mellem de pædagogiske fag og de relevante linjefag. Yderligere beskrives de studerendes arbejde med skolefag og med egen praksis, og analyse af praksis forbindes med teorier og metoder i de pædagogiske fag.

² Bekendtgørelsen skal i den forbindelse bidrage til at et obligatorisk linjefag ikke i praksis kan deles i tre dele: 0,4 fælles del af linjefag + 0,2 dele af de pædagogiske fag der blot kaldes dele af linjefag + 0,6 specialiseringsdel af linjefag.

Endvidere skal der være en tydelig mening i opdelingen af de nuværende pædagogiske fags områder i hhv. dele af linjefag og pædagogiske fag.

Med udgangspunkt i den bedømmelse, der skal finde sted efter hver praktikperiode, skal fagudvalget for praktik overveje, hvordan fagets progression kan beskrives, så bedømmelsesgrundlaget er klart defineret.

Fagudvalget for almen didaktik er ansvarlig for at udarbejde oplæg til indholdet af de 0,2 årsværk (relevante dele af de nuværende pædagogiske fællesfag, som indgår som en integreret del af de store linjefag). Indholdet er viden, begreber og teorier om børns og unges læring og udvikling på forskellige alderstrin og dermed om differentiering og progression, opdragelse og undervisning set i en faglig sammenhæng. Også faglig og pædagogisk begrundelse for valg af indhold og arbejdsformer og for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen indgår.

Emnerne uddybes i vedlagte bilag.

Organisationsplan

Der er nedsat en *faglig styregruppe*, hvis medlemmer er personligt udpegede og fungerer som sparringsparter for Undervisningsministeriet i arbejdet med at formulere og udstikke rammer for CKF-arbejdet i form af en model for mål- og indholdsangivelse i de enkelte fag. Styregruppen deltager i overordnede drøftelser af spørgsmål om fx it-integration, prøver og eksamen, adgangskrav, mødepligt og praktik.

Styregruppen vil få faggruppernes forslag forelagt og vil rådgive ministeriet forud for den endelige udarbejdelse af uddannelsesbekendtgørelsen.

Der er nedsat en *referencegruppe*, hvis medlemmer er udpeget af relevante organisationer. Referencegruppen følger og kommenterer de faglige gruppers arbejde med at udmønte de overordnede retningslinjer i konkrete mål og CKF'er.

For hvert fag er nedsat en CKF-gruppe, en *faggruppe*, der har til opgave at udarbejde udkast til mål og CKF'er ifølge ministeriets retningslinjer. Ministeriet forudsætter, at alle medlemmer har adgang til internet, og at en væsentlig del af arbejdet kan foregå elektronisk.

Tidsplan

25. August 06

Konference med deltagelse af styregruppe, referencegruppe og samtlige faggrupper. Dagen afsluttes med sættemøder for de enkelte grupper, som også indgår aftaler om tværgående samarbejde.

Ultimo september 06

Faggrupperne færdiggør et første udkast til mål og CKF. Udkastene forelægges for og kommenteres af styregruppen.

Oktober 06

Faggrupperne arbejder og kan efter behov få kommenteret deres udkast.

Medio november 06

Faggrupperne færdiggør mål og CKF'er, materialet præsenteres for styregruppe og referencegruppe og oversendes derefter til ministeren.

Ultimo november 06

Uddannelsesbekendtgørelsen med CKF'erne som bilag sendes i høring.

Medio december 06

Bekendtgørelsen færdiggøres, trykkes og udsendes.

Januar 07

Institutionerne kan begynde arbejdet med de lokale studieordninger.

Bilag vedlagt med kriterier for udarbejdelse af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for de enkelte fag og kurser i den nye læreruddannelse